І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 58. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го БЕРЕЗНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 27, 1958 No. 58. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ВИМАГАЄ ПРОДОВЖИТИ ВИПЛАТИ ДОПОМОГ БЕЗРОБІТНИМ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер звернувся до Конгресу з просьбою ухвалити федеральні фонди на те, щоб можна було продовжити вивиплату допомог безробітних поза ті періоди, які обов'язують в окремих стейтах. Досі, згідно зі стейтовими законами, максимальний період виплати допомог безробітним виносить 26 тижнів. Президент вносить законопроєкт, щоб той період збільшити на 50 відсотків, це значить на 13 тижнів. Згідно з обрахунками Білого Дому треба б від 500 до 600 мільйонів долярів на те, щоб можна було 2,000,000 безробітним довше допомагати. Якщо Конґрес прийме той урядовий проєкт, то ті безробітні, які діставали допомогу впродовж 26-ох тижнів, зможуть її діставати ще впродовж 13-ох тижнів, якщо не мають і надалі праці. В тих стейтах, де виплачується безробіття впродовж тільки 20 тижнів, той період продовжено б на 50%, — це значить на дальших 10 тижнів. — Одночасно Президент поробив заходи, щоб приспішити видати коло 600 мільйонів долярів на невійськові потреби впродовж найближчих місяців, щоб тим способом допомогти економіці країни. Фонди на ці видатки вже були давніше ухвалені. Президент просить Конґрес про дозвіл видати ці гроші вже тепер, хоч вони, згідно з давнішим пляном, мали бути видані аж в найближчому фінансовому році. Законопроєкт про продовження виплати безробіття вже вніс до обох палат Конґресу секретар праці Джеймс П. Мічелл. Згідно з цим законопроєктом Конґрес мав би уповажнити стейтові аґенції виплачувати безробіття впродовж на 50 відсотків довшого періоду, як це було досі. Стейти пізніше мали б звернути державній скарбниці ті фонди, які дістануть на цю ціль. Затруднені мали б незначними тижневими вплатами віддати ті фонди, які федеральний уряд видав для стейтів на допомогу безробітним. Комісія способів і Засобів в Палаті Репрезентантів зарядила переслухання над цим законопроєктом Мічелла вже в п'ятницю 28-го березня. Сенат має ухвалити ще перед виїздом на Великодні Свята видатки в сумі 5,500,000,000 долярів на побудову автострад. Збільшення праць на автострадах причиниться до зменшення числа безробітних. Сенатор Вільям Ф. Новленд заявив після конференції з президентом Айзенгавером, що уряд робить всі потрібні заходи, щоб поліпшити економіку країни.

ПРОФ. ЮРІЙ БОЙКО З'ЯСОВУЄ ЦІЛЬ СВОЇХ ВІДВИДИН У ЗДА

Проф. Юрій Бойко

У вівторок 25 березня відвідав УНСоюз і редакцію „Свободи" гість із Европи відомий український громадський діяч і науковець проф. д-р Юрій Бойко, професор історії української літератури у Вільному Українському Університеті і голова Незалежної Асоціяції Дослідників совєтської теорії і практики у національних проблемах. Свої відвідини він відбув у товаристві проф. Олександра Неприцького-Грановського, 70-річчя якого відзначувано урочисто в Ню Йорку наприкінці мин. тижня. Проф. Юрій Бойко поінформував членів редакції „Свободи" про працю й завдання очолюваної ним Асоціяції та про ціль свого приїзду до Америки. Під сучасну пору Асоціяція нараховує між своїми членами і співробітниками яких 20 науковців і опублікувала вже кільканадцять друкованих робіт, присвячених головним чином розглядові теми „Національна політика Москви". Праці Асоціяції, осідок якої є в Мюнхені, виходили англійською та німецькою мовами і деякі з них були перекладені на італійську і китайську мови. Своїм завданням ставить Асоціяція глибоко і всебічно насвітлити ролю національного фактора в революційному й еволюційному розвитку на Сході Европи і дати аналізу совєтської політики з погляду національної проблематики. У своїй праці Асоціяція придержується погляду, що українське совєтознавство мусить бути незалежним від будь-яких посторонніх факторів, щоб могти таким чином представити правдиву природу й методи російського большевизму.

Проф. Бойко плянує під час свого перебування у ЗДА приєднати ширші кола українських науковців для співпраці в Асоціяції і зацікавити українську громаду у ЗДА і в Канаді освідомною і публікаційною працею Асоціяції, про від якої плянує м. ін. видати найближчим часом науковий збірник: „Російське коріння большевизму", як теж видавати бюлетень, присвячений проблемам національного питання на сході Европи. Своїми виданнями обмінюється Асоціяція з більшістю університетів та науково-дослідних інститутів у світі. Не менш важливим завданням і ціллю відвидин проф. Ю. Бойка в ЗДА є збірка відповідних фондів від українського громадянства на фінансування широко запланованої науково-публікаційної праці Незалежної Асоціяції. В пополудневих годинах проф. Ю. Бойко і проф. Ол. Грановський були гостями УНСоюзу і „Свободи" на спільному обіді.

Зах. Німеччина приймає атомову зброю і ракети

Бонн. — У висліді 4-денної гарячої дебати, західньо-німецький парлямент затвердив становище уряду Аденауера в справі конечности озброїти нову західньо-німецьку армію „модерною зброєю", під якою треба розуміти атомову зброю і керовані ракети, із звичайним або ядровим змістом. Відповідну резолюцію прийнято 275 голосами проти 161 з 26, що стрималися. Водночас прийнято резолюцію із закликом до загального та атомового роззброєння, яке відпружило б міжнародну атмосферу і допомогло б до з'єдинення Німеччини. Західньо-німецький парлямент відкинув совєтську пропозицію, щоб між Західньою і Східньою Німеччиною підписати конфедерацію та щоб узагалі Німецька Федеративна Республіка переговорювала з так званою „Народньою" Республікою про з'єдинення. У квітні у Парижі відбудеться з'їзд усіх міністрів військових справ та найвищих військовиків 15-ох держав пакту НАТО, на якому головний командант НАТО ген. Лоріс Норстед представить подрібно справу розподілу наймодернішої зброї пом.ж членів НАТО. У травні в Копенгаґені відбудеться з'їзд 15-ох міністрів закордонних справ із країн НАТО.

Ливан не хоче включитись до „каравани Нассера"

Бейрут.—Маленька ливанська республіка переживає знову критичні дні своєї державної самостійности. Переформований 14-го березня ц. р. ливанський уряд стає перед парляментом, домагаючись затвердження про-західньої політики, з повною незалежністю у відношенні до двох арабських бльоків: Арабської Республіки Єгипту- Сирії і Ємену та Арабської Федерації Іраку й Йорданії. За висловом президента Каміля Шануна Ливан не хоче прилучитись до „каравани Нассера", дарма, що Єгипет робить сильний натиск на Ливан, інспіруючи внутрішній неспокій та агітуючи проти теперішнього режиму в Ливані серед радикально настроєних палестинських втікачів. —Ливан є єдиною арабською країною, в лкій існує повна рівність поміж мусульманами, християнами і жидами. Новим прем'єром став знову Саміль ес-Сольг, рішучий прихильник Заходу і противник про-совєтської політики Нассера та його персональних амбіцій. Він збільшив число міністрів з 8-ох до 14-ох, щоб поширити партійну базу уряду і сподівається дістати підтримку від більшости парляменту.

ЗДА НЕ ХОЧУТЬ КОНФЕРЕНЦІЇ З СССР ЗА „ВСЯКУ ЦІНУ"

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДЖ. Ф. ДОЛЛЕС З'ЯСОВУЄ СОВЄТСЬКІ ВИМОГИ, ЗВ'ЯЗАНІ З ПРОЄКТОВАНОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ „НА ВЕРШИНАХ"

Вашингтон. — Совєти вимагають „страшенно високої політичної ціни", як передумови для переведення нової конференції „на вершинах", — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес на своїй пресовій конференції у минулий вівторок 25 ц. м. Він вичислив за точками цю совєтську ціну: (1) вимога, щоб сателітні країни ставити нарівні з західньо-европейськими вільними країнами, (2) добуття визнання східньо-німецького сателітного режиму з закріпленням стану поділу Німеччини, (3) відмова від прийнятого на себе великодержавами зобов'язання супроти Німеччини і її з'єдинення, (4) прийняття совєтського принципу, щоб в усіх комісіях ОН засідало стільки комуністичних країн, щоб вони у практиці могли бльокувати кожну справу, неприємну для Совєтів. Доллес застерігся, що водночас він не твердить, що конференція „на вершинах" не відбудеться. Але, на відповідний запит журналіста, він признав, що коли б конференція „на вершинах" мала відбутись в тому дусі, в якому втримана остання совєтська нота, то краще, щоб вона зовсім не відбулась. Мовляв, конференція повинна служити конструктивним цілям, а не деструктивним. Запитаний, чи він уважає, що конференція, склика̂на за вимогами большевиків, була б „видовищем", Доллес відповів: вона була б чимсь гіршим, ніж видовище, бо поки ми до неї доїхали б — утратили б власну сорочку, — „можливо, що через те вона й була б видовищем". Проте Доллес висловив переконання, що Совєти хочуть продовжувати виміну думок на цю тему і не сказали ще свого останнього слова. Якщо їх остання нота була б ультиматом, то З'єдинені Держави уважали б, що це дійсно „останнє слово" — не сприйнятливе для Америки. Більша частина пресової конференції була присвячена конференції „на вершинах". Однак поруч із цим питанням були заторкнені й інші актуальні міжнародні справи. Доллес не прив'язує великого значення до студентських демонстрацій, що відбулись проти Америки в Індонезії. Мовляв: коли він, Доллес, був студентом у Парижі, то теж час до часу виходив на вулицю „демонструвати", а нині вже навіть не тямить, проти кого і чого. Доллес висловився з признанням про корисність розмов, переведених у Вашингтоні із західньо-німецьким віце - канцлером і міністром народного господарства Ергардом. Що стосується останньої зміни в Савді Арабії, то Доллес уважає, що наступник престолу Савді Арабії, її прем'єр і міністер закордонних справ Фейсал не є настроєний проти Заходу.

Генерал Павер про можливість війни

Шикаґо. — Командант Стратегічної Летунської Команди генерал летунства Томас С. Павер заявив у своїй промові, що світова війна може початися тоді, коли СССР буде думати, що безкарно може напасти на вільний світ, щоб здійснити свої мрії — панування над світом. „Це моє певне переконання, що СССР заатакує нас, як тільки зможе думати, що не зустріне дуже сильної контратаки з нашого боку... Як тільки совєтські запаси водневих бомб збільшаться, то і збільшиться комуністична певність, що можна відважитися на успішну й вирішну атаку на нас. І тому то небезпека загальної війвійни збільшується з дня на день". Генерал Павер закликає американців, щоб не вірили в комуністичні миролюбні заяви, бо СССР не розбудовував і не розбудовує своєї збройної сили на те, щоб тільки нас страшити. Комуністична ціль — підбити світ при допомозі підривної акції, пропаганди і війни.

АМЕРИКА ПРОДОВЖУВАТИМЕ ДОПОМОГУ ВТІКАЧАМ В ЕВРОПІ

Ню Йорк. — 25 березня ц. р. відбулись тут спільні наради американських добровільних допомогових аґенцій з нагоди 6-річчя праці Американської програми втікачам („Юнайтед Стейтс Ескейпі Проґром", у скороченні ЮСЕП) в рямках Державного Департаменту. Крім представників усіх головних допомогових аґенцій, між ними Злученого Американського Українського Допомогового Комітету, приявними були з Державного Департаменту Роберт С. МекКоллум, адміністратор переселенчих справ, Ричард Р. Бравн, директор ЮСЕП-у на Европу, та Ерік Гюз з Відділу Програми втікачам в Державному Департаменті. Із звідомлень цих високих урядовців виходить, що ЮСЕП переселив кругло 100,000 осіб з Европи до різних країн, включно з ЗДА, а 320,000 — допоміг включитися в господарську систему країн, де вони перебувають. Програма допомоги втікачам, яка охоплює також співпрацю із ЗУАДК-ом, буде продовжуватися також в найближчому році. До 30 червня ц. р. мають бути переселені 29,000 втікачів з Европи. Вле удїлювання переселенчих віз до ЗДА відбувається тепер дуже помалу. Частинно складаються на це строгіші закони, а частинно винуваті тут самі втікачі, які подають про себе неточні дані, представляють старі непридатні світлини і т. д.

Щодо нового імміґраційного законодавства — то в цій конґресовій каденції нема виглядів на переведення нового закону А втім, сама проблема втікачів в її ґльобальному аспекті — поширюється. До всіх досі відомих втікачів приєднались в останньому часі ще й індонезійські втікачі та альжирські. Приявні на цій нараді американські офіційні представники підкреслювали заслуги допомогових організацій в поборюванні скитальських злиднів та підкреслювали, що співпраця американських і міжнародних чинників з отими організаціями залежить в головній мірі від ініціятиви і проєктів самих цих допомогових організацій. ЗУАДКомітет репрезентував на цій конференції його президент, д-р Вол. Ґалан.

Бразилійські конґресмени критикують уряд за політику в справі кави

Ріо де Жанейро. — Два бразилійські конґресмени Линколн Фелісіяно із Сан Павльо і Нютон Карнейро з Парани гостро критикували свій уряд за те, що скуповує надвишки кави на те, щоб втримати теперішні ціни на каву на світовому ринку. Провінції, з яких походять ці посли, продукують багато кави, і тому населення Сан Павльо і Парани заінтересоване в цінах на каву. Уряд купив вже кави на 100 мільйонів долярів, а посол Карнейро домагається, щоб уряд шукав нових ринків на каву, бо тільки це зможе врятувати кавову продукцію. Уряд друкує нові паперові гроші на купівлю кави і може цим способом спричинити фінансове банкрутство державної скарбниці, бо вже одна десята бразилійської валюти в обігу є зв'язана з кавовою політикою уряду. 3-го жовтня в Бразилії будуть нові парляментарні вибори, і кавова проблема матиме вплив на вибір нового конґресу в Ріо де Жанейро.

В Італії стають до виборів 86 партій

Рим. — 8 політичних партій зголосились офіційно до участи у парляментарних виборах, які відбудуться 25 і 26 травня ц. р. на терені цілої Італії. У 1953 році змагалось у виборах 77 партій, але найбільше їх було у виборах в 1948 р, бо аж 99. Майже кожна з них має якусь рисункову емблему, як свій символ, як ось: щит і хрест, серп і молот, ножиці або й мітлу. Ці символи-емблеми потрібні італійським виборцям для кращого затямлення собі різних партій, та ще й тому, що коло 10% виборців є неграмотні. Не вважаючи на грізне число 86-х партій — насправді не більше десяти мають поважні шанси вибрати послів до парляменту. Найбільший бій ітиме між керівною італійською партією християнських демократів та комуністами. Найбільш цікавить людей в самій Італії і поза нею, чи комуністи збільшать, чи зменшать свій стан посідання в парляменті, і чи християнські демократи дістануть абсолютну більшість, яка уможливила б їм унезалежнитись від бльокування з дрібними партіями політичного центру.

Сформовано нове з'єднання для поборювання ворожих підводних човнів

Вашингтон. — Представник фльоти повідомив 25-го березня про зорганізування нового з'єднання для нищення ворожих підводних човнів. Командантом цього нового з'єднання став один із найславніших летунів під час війни контрадмірал Джан С. Тач. Це повідомлення фльоти є відповіддю на те, що в останньому часі появилися вістки про появу ворожих підводних човнів недалеко берегів Америки. Число совєтських підводних човнів значно збільшується, і тому ЗДА мусять бути приготовані на те, щоб можна було найновішою зброєю нищити підводні ворожі човни, якщо б вони дійсно почали ворожу акцію проти цієї країни. Це нове з'єднання називається „Форс Аль'а" і воно складається з одного літаконосця, ескадрилї гелікоптерів, нищильників, групи надбережних літаків та підводних човнів.

Вінніпеґ готується вшановувати пам'ять полк. Є. Коновальця

Вінніпеґ. — Идучи за добрим прикладом української громадськости на еміґрації в справі відзначень 20-річчя смерти полк. Євгена Коновальця, українські організації міста Вінніпеґу за ініціятивою Української Стрілецької Громади відбули наради в днях 12 і 19 березня ц. р. і покликали до життя Діловий Комітет міста Вінніпеґу, що має зайнятися вшануванням пам'яті Великого Полковника, організатора й керівника українського руху. До ділового Комітету вибрані одноголосно: ред. Михайло Погорецький — голова, о. Семен Іжик і П. Мантина—заступники, В. Ю. Ґретчин й Е. Шахай — секретарі, референти: І. Нестор — організаційний, д-р М. Марунчак — пресово - інформаційний, Ю. Гвоздулич — мистецько - репертуарний, П. Бачинський — фінансовий. Члени референтур (в поазбучному порядку): О. Загорода, мгр. І. Іванчук, Б. Климків, Б. А., д-р С. Навроцький, Т. Олещук, пані С. Хімко, пані А. Шеремета і панна М. Шкільник. На цих нарадах вирішено одноголосно покликати до життя Громадськ. Комітет, що обняв би патронат над цими святкуваннями. До Громадського Комітету входили б по два представників від всіх існуючих організацій міста Вінніпеґу Святкування плянується на неділю дня 25-го травня 1958 р.

● **У Чехо-Словаччині є тепер** 11,350 колгоспів у 80% сіл. Але комуно-чеський прем'єр Вільгельм Сіроќі не вдоволений з їхньої праці і в своїй промові до 1,500 рільничих працівників —в Олумунці, вживаючи прикметної совєтським диктаторам фразеології, закликав їх посилювати працю, збільшувати засівну площу та боротися з сільсько-господарськими шкідниками.

Нова зброя не дозволяє зменшувати число вояків

Вашингтон. — Шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор заявив на Підкомісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів, що нова зброя зовсім не дає можности зменшувати число вояків наземної армії. Генерал Тейлор твердив, що недавні маневри 7-ої армії в Европі виявили, що треба більше вояків до оборони інсталяцій в запіллі, хоч на самому „фронті" можна зменшити число вояків. Шеф штабу армії сказав, що не критикує зарядження департаменту оборони про зменшення числа вояків на 13 відсотків і відмовився сказати, чи внаслідок цьоог зменшення зменшиться і бойова сила армії на 13 відсотків. Після 1-го липня 1959 р. число вояків армії має виносити 870,000.

Із справою роззброєння чекають до повороту Гаммершилда

Об'єднані Нації.—ЗДА хотіли були звернутись до Секретаріяту ОН з вимогою скликати цього тижня Комісію ОН для справ роззброєння. Ця новообрана на останній Генеральній Асамблеї Комісія зложена із 25-ох членів, але Совєти були невдоволені, що не вибрано туди запропонованих ними сателітів „для рівноваги сил" і заявили, що збойкотують Комісію. Американський тактичний плян був такий, щоб Комісія збойкотована Совєтами, звітувала Раді Безпеки, що вона не всилі нічого вдіяти, бо Совєти відмовляються від співпраці, а тоді Рада Безпеки прийняла б формальну постанову, що треба шукати міжнародного роззброєння на терені поза ОН. Таким чином конференція „на вершинах" дістала б формальний мандат від ОН зайнятися справою роззброєння. Однак ЗДА вирішили стриматись покищо з виконанням того тактичного пляну до часу повороту генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда з його відвидин у Москві. Він уже відбув перші свої розмови з Хрущовим і іншими совєтськими вожаками, але буде в Совєтах до кінця цього тижня.

В АМЕРИЦІ

● **24-го березня з летовища** у Вірджінії відлетіло 20 бомбовиків типу Ф-100Д Суперсейбер до Ляндштулю в Західній Німеччині, щоб змінити ескадрилью Ленґлі.

● **У Брукліні помер 63-річний** самітний портер Френк Ліхтенберґер, який тижнево заробляв 71. доляр. В його помешканні знайдно 33,000 долярів: 18,000 готівкою і 15,000 в банкових книжках. З листів виявлено прізвище його сестри Еллзі Ллойд із Квінсу. Н. Й. яка про свого брата не чула нічого 30 років.

● **У Шамейні, Іллиной,** помер на 76-му році життя польський соціолог Флоріян Знанєцький, колишній професор Іллинойського університету і голова Американського Соціологічного Товариства. До ЗДА прибув він у 1939 р. на виклади до Колумбійського університету в Ню Йорку.

● **З Фрітавну, Південна Африка,** везли до Ню Йорку 183 мавпи, але у Норфолку, Вірджінія, корабель мусів затриматися, бо мавпи захворіли на морську недугу. П'ять мавп згинуло перед прибуттям до Ню Йорку.

● **У Мемфісі, Теннессі,** популярний Елвіс Преслі мусів залишити свої естрадні виступи і з'явитися до поборової комісії, яка визнала його здібним до військової служби. Елвіс Преслі заробляв сотки тисяч долярів, а тепер діставатиме на місяць 78 олярів і буде відомий у війську як „У. С. — 53310761".

ЄЛИСАВЕТА II В ЛОНДОНСЬКОМУ ТЕАТРІ

Королева Великої Британії Єлисавета II взяла недавно участь разом із своїм чоловіком принцом Филипом у прем'єрі нової п'єси присвяченій II-ій світовій війні, дохід з якої призначений був для родин британських вояків, моряків і летунів.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Спогади й нариси професора Володимира Дорошенка про Митрополита А. Шептицького** п. н. „Великий Митрополит" появилася у Йорктоні в Канаді з початком цього року у Бібліотеці „Логосу" - Том XVII. В книжці присвячено багато уваги ставленню Митрополита А. Шептицького до справи об'єднання Церков і до Православія та православних. Окремий короткий розділ присвячений темі „Митрополит Андрей та Іван Франко".

● **Бенкет для відзначення 40-річчя проголошення Української Народної Республіки,** що його влаштовує Ювілейний комітет українськитх демократичних організацій м. Ню Йорку, відбудеться в суботу, 19. квітня ц. р. у Готелі Шератон МекАлпін при 134 Бродвей Евню. У бенкеті візьме участь президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький і голова ВО Микола Лівицький, який після своєї поїздки по ЗДА і Канаді поділиться під час бенкету своїми враженнями з подорожі. Тостмайстром бенкету буде адв. Володимир Стек. Під час товариської зустрічі після бенкету гратиме оркестра В. Босого.

● **Доповідь про Українське Народне Мистецтво** влаштувала дня 14-го березня ц. р. Американська асоціяція мистців у Кармелі, „місті поетів і мистців". Доповідь зробив д-р Яр. Славутич із Монтерею (Каліфорнія), обговоривши українські писанки, кераміку й вишивки. З нагоди доповіді було влаштовано провізоричну виставку в картинній ґалерії, на якій показано якнайкращі зразки українського народного мистецтва: писанки роботи п. Оксани Бринь із Міннеаполісу, кераміку роботи мистців Богдана й Софії Мухиних із Филаделфії та вишивки, що їх виконали пп. Галина Алексанер й Віра Славутич із Монтерею. Цю подію відзначила американська преса міст Кармелю й Монтерею.

У СВІТІ

● **Канадійський уряд** заявив, що аташе комуно-польської амбасади в Оттаві, Станіслав Міхно — „персона нон ґрата", себто „небажана особа". За міжнародним звичаєм, такий дипльомат мусіть негайно виїхати з даної країни, і Міхно вже вернувся до Польщі. Канада не оприлюднила, в чому Міхно провинився: чи він прилюдно впивався, легковажив приписи автомобільного руху, чи — займався шпигунством.

● **Боб Гоп,** видатний американський артист-комік, вернувшись з Москви, оповідав, що деякі його жарти в совєтській телевізійній програмі дуже не подобались большевикам. До тих жартів належала між іншим його заввага, що совєтські громадяни такі закохані в своїх „спутниках", що той, хто не має твердого, як „спутник" карку, може бути обвинувачений в зраді. Речник большевицького уряду заявив, що в Совєтах не вільно жартувати на тему зради. Боб Гоп був перший чужинець, якому дозволили накрути телевізійну програму в СССР, але з застереженням, що вона мусить перейти совєтську цензуру.

● **Декан пейпінґського університету,** професор Ма Їнґ-чу, головний автор і пропаґандист затвердженої урядом програми контролі народжуваности в Китаї (катастрофічне перенаселення і загальне зубоження викликають побоювання уряду) опинився раптом між тими інтелектуалами, що їх китайські комуністи атакують за „праві ухили". 200 найвидатніших „правих ухильників" вичищено з партії і заслано на сільсько-господарські роботи в глиб краю.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

У 40-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ БІЛОРУСИ

У березні ц. р. минає 40 років від часу проголошення двох конституційних актів, що ними встановлено свободу і незалежність Білоруської землі і білоруського народу. 9-го березня 1918 року у т. зв. Другому Конституційному Акті запроклямовано Білоруську Народну Республіку з Радою Всебілоруського Конґресу, як законодатною репрезентацією народу, і Національним Секретаріятом Білоруси, як виконною владою. Через два тижні після того, 25-го березня 1918 року, Рада Білоруської Народної Республіки своїм Третім Конституційним Актом проголосила цю республіку вільною й незалежною державою і скасувала всі дотогочасні акти й договори, що стосувалися до Білоруси.

В тексті цього Третього Конституційного Акту висловлено рішучу вимогу ревізії Берестейського договору, як кривдячого Білорусь, і в дальшому — конечність об'єднання в Білоруській Народній Республіці всіх білоруських етнографічних земель.

Проголошено ці акти на підставі рішення Виконного Комітету Ради БНР, обраного Всебілоруським Конґресом, що відбувався в грудні 1917 року у Менську (за участю 1872 делеґатів) і що його розігнали большевики збройною силою. Не зважаючи на всі перешкоди, зокрема на збройну перевагу большевиків, Виконний Комітет існував і діяв, встановлюючи поволі основи для вільного державного життя на білоруських землях. Зреалізувати вповні поставлені Всебілоруським Конґресом завдання Комітетові не повелося, і більшість його провідних діячів подалася на еміґрацію.

Нищівного удару справі незалежности Білоруської Народної Республіки завдали большевики, створивши, так само, як і в Україні, совєтську „білоруську соціялістичну республіку" і поставивши в її проводі комуністів, які нічого спільного з Білоруссю не мали. Проголошено цю Білоруську ССР у Смоленську 1-го січня 1919 року на 6-му з'їзді . . . Російської Комуністичної Партії (большевиків), за зразком проголошення Української ССР, здійсненого московськими большевиками 25-го грудня 1918 року. Створивши фікцію „незалежної" Білоруси, Москва не завагалася під час укладання Ризького договору 18-го березня 1921 р. поділити білоруську національну територію, віддавши Польщі понад два мільйони білорусів у Сувальській, Городненській, Виленській, Ковельській і Менській губерніях.

Але, не зважаючи на совєтську окупацію і перехід великої частини білоруської території під польську окупацію, білоруси не припинили боротьби за визволення і незалежність. Ідеали, висловлені в конституційних актах 1918 року, залишилися живими в серцях білоруського народу і прапор боротьби за незалежність несе свободолюбна білоруська еміґрація, очолювана своїми національними представництвами.

Історія Білоруси й України зв'язана була в минулому спільною долею і недолею, спільними перемогами і поразками. В однаковій ситуації, під політичною і мілітарною окупацією Москви знаходяться обидва народи й сьогодні. Обидві країни й обидва народи єднає ідея спільної боротьби за визволення, за встановлення повної незалежности і суверенности. Ця ідея тим сильніша, що базована вона на близькому сусідстві, на спільних довговікових переживаннях і спільній довголітній дружбі, засвідчуваній досьогодні живими культурними взаєминами, особливо у літературній і мистецькій ділянках.

Сорокріччя проголошення незалежности Білоруської Народної Республіки відзначають урочисто всі незалежницькі білоруські організації й об'єднання у вільному світі. У Ню Йорку і в інших містах ЗДА і Канади відбуваються ці ювілейні урочистості на протязі цього тижня.

Єднаючись із білоруською політичною еміґрацією й широкими білоруськими колами в відзначуванні дати проголошення незалежности Білоруської Народної Республіки, українці у вільному світі від серця і душі бажають братньому білоруському народові, щоб Господь дозволив йому завершити славною перемогою започатковану 40 років тому боротьбу за незалежність і суверенність Батьківщини.

ГАММЕРШИЛД У МОСКВІ

Перебування протягом цілого теперішнього тижня в Москві ґенерального секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершилда, це ще один сумний доказ, що в сучасному політичному світі все ще мають значення фізична сила, цинізм і глум над справедливістю. Найвищий представник тієї установи, яка наприкінці 1956 року впродовж шістьох тижнів прийняла сім резолюцій із засудом Совєтського Союзу, між іншим резолюцію з 12 грудня 1956 р. з виразним ствердженням, що СССР „порушив чартер Об'єднаних Націй", — найвищий представник тієї установи їде до її порушника і насильника з офіційною візитою.

За останній рік Совєтський Союз і його сателіти не тільки не проявили найменшої познаки доброї волі краще, ніж до того часу, співпрацювати з Об'єднаними Націями, але, навпаки, до їхнього глуму над чартером ОН, виявленого на Мадярщині, додали ще глум над найважливішою проблемою, що хвилює світ від часу закінчення війни: над проблемою міжнародного роззброєння. 6-го, 14-го і 19-го листопада минулого року Генеральна Асамблея раз-у-раз величезною більшістю маніфестувала потребу продовжувати переговори про міжнародне роззброєння на терені її Комісії і Підкомісії, що існують для цієї справи. В усіх цих голосуваннях — „проти" було тільки 9 голосів совєтського бльоку, а 15 до 21 „стримувались". 51-ма голосами Генеральна Асамблея відкинула пропозицію Совєтів про розв'язання згаданих Комісії й Підкомісії, і так само відкинула пропозицію про вибір нової Комісії для цієї справи в складі всіх 81 членів ОН, а зате додала до теперішніх 14 членів Комісії для справи роззброєння ще 11 дальших. Все ж Совєти заявили, що й надалі бойкотуватимуть цю Комісію і її Підкомісію, як збойкотують і засідання Ради Безпеки, якщо вона займеться цією справою.

Водночас Совєтський Союз пріспішено продовжував зброєння, що проявилося будючим проголошенням про винайдення далекосяжних ракет та серією нових експериментальних вибухів ядрової зброї. Самі зброюючись для підбою світу, Совєти водночас раз-у-раз залякували західні країни знищенням, якщо вони зважаться збройтись для своєї оборони. Насичуванням Середнього Сходу зброєю, безперервними інтриґами та інфільтрацією своїх впливів Совєти напружували ситуацію. Замість, зробивши підсумки цієї політики, викинути Совєтський Союз з Об'єднаних Націй чи бодай ізолювати його і відмовитися від ведення з ним будь-яких розмов, Об'єднані Нації проковтнули всі ці образи і тепер забігають в Москві за присданням її до дальших переговорів.

Підміновуючи весь час Об'єднані Нації, большевики остаточно підрізали їхній авторитет, відмовившись говорити на їхньому терені про міжнародне роззброєння. Подорож Гаммершилда до Москви — це безсумнівна дипломатична виграва Совєтів. Гаммершилд поїхав туди, щоб переконати большевиків, що вони повинні вернутись до Комісії і Підкомісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння, себто — реальною мовою — поїхав, щоб рятувати рацію існування Об'єднаних Націй в їх нинішній концепції „світового парляменту". Але чи можна врятувати якусь установу ціною її морального приниження? Честь, що її Гаммершилд робить большевикам своїми відвідинами, є водночас дальшим ударом по престижі Об'єднаних Націй.

Подорож Гаммершилда до Москви наперед позбавлена виглядів на успіх. Вона — в найкращому для Гаммершилда випадку — може закінчитись поступками большевиків процедурального характеру, себто їх згодою на якісь дальші переговори чи то в рямцях Об'єднаних Націй, чи на конференції „на вершинах", без найменшого зобов'язання про зміну всієї їх дотеперішньої засадничої політики. Коли ж уся так звана мирова офензива Совєтів і їхній крик про нову конференцію „на вершинах" роблені під кутом потреб совєтської пропаґанди, то приїзд Гаммершилда до Москви дав їм нову пропаґандивну амуніцію: це ж наявний доказ, що совєтська поведінка і на Мадярщині, і на Середньому Сході, і в самих Об'єднаних Націях — була „правильна", бо в її висліді сам ґенеральний секретар ОН маніфестує своє „співіснування".

Очевидно, що Даґ Гаммершилд поїхав, так би мовити для втишення совісти, — для отримання доказу, що зроблено все, навіть ціною його престижу, щоб тільки врятувати загрожену екзистенцію Об'єднаних Націй, щоб „відпружити атмосферу", щоб врятувати мир. Це той принцип, що його на всі лади повторюють всі західні державні мужі, включно з президентом Айзенгавером: всупереч надії треба сподіватись, що ану ж може стосуванням супроти Москви впертої, терпеливої, примирливої тактики вдасться змінити совєтську поставу і ступнево врятувати мир.

Шляхетна й зрозуміла ціль, але непридатний практичний засіб. І тому подорож Гаммершилда до Москви нікому крім Москви, не була потрібна.

ГАЮ, ГАЮ . . .

Гаю, гаю,
зелений розмаю,
Любив дівчину,
сам добре знаю.

Любив дівчину,
півтора року,
Доки не дізнали
вороги з боку.

А як дізнали —
розщебетали . . .
Бодай же вони
щастя не знали.

Сусіди близькі,
вороги тяжкі.
Пийте, гуляйте,
як самі знайте!

Пийте, гуляйте —
як самі знайте, —
Де двоє ходять,
не розлучайте.

(Народна пісня)

„КУЛЬТОБМІН" З ДИЯВОЛОМ

Навмисне подаємо це слово „культобмін" у совєтській транскрипції, бо є воно виключно совєтською химородддю, призначеною з-поміж інших коекзистенційних товарів — для країн „догниваючого капіталізму". Повна назва договору про „культобмін", підписаного між Совєтським Союзом і ЗДА у Вашинґтоні 27-го січня ц. р., звучить: „Договір про обмін в культурній, технічній і виховній ділянках". Цей договір мав би здійснювати побажання, висловлені ще на Женевській конференції в 1955 році — сприяти ступневому усуненню бар'єрів, що перешкоджають вільній комунікації і мирній торгівлі між народами, і розвиткові вільних контактів і обміну, які давали б взаємну користь для заінтересованих країн.

Але де й коли чувано, щоб дві чи кілька цивілізованих країн „обмінювалися" артистами та науковцями для того, щоб збагачувати таким чином свою власну культуру, мистецтво і науку? До часу, коли на сході постав Совєтський Союз із зобов'язуючою в ньому етикою і мораллю, люди робили інакше: їздили собі, коли хотіли, до чужих країн на студії та з'їзди і запрошували до своїх країн колеґ, з якими мали охоту обмінятися думками та ближче познайомитися. „Обмінювалися" кріпаками-артистами та гончими псами в старій Росії хіба поміщики, власники домашніх театрів і аматори полювання.

На жаль, совєтські настирливі пропозиції в справі „культобміну", з якими Москва виступала вже кілька років, у вільному світі не знайшли належної відсічі, але, навпаки, трактуються подекуди як доказ доброї волі большевиків співіснувати з капіталістичним світом, — доказ, який треба, мовляв, всіляко вітати.

„Культобмін" із Совєтським Союзом, про який так багато пишуть в газетах, фактично розпочався не в кінці січня цього року, а — „явочним порядком" — вже давніше і широко практикується в Америці і країнах Західньої Европи. По містах ЗДА поодинці й групами, як живі символи нав'язаної коекзистенції з режимом рабства і терору, роз'їжджають совєтські інженери й аґрономи, в дослідних і наукових закладах співпрацюють совєтські науковці, в торговельних підприємствах сновигають і принюхуються до всього „червоні купці". За пару місяців, можливо, число совєтських висланців в Америці, якщо не потроїться, то подвоїться.

Тим часом з Америки індивідуальним порядком, без ніякої попередньої селекції, їдуть з власної волі й охоти комерсанти, науковці, артисти, так само, як їздили колись до царської Росії. Що вони там побачать, чи пак, що їм покажуть — річ відома, і про це не варто стосотий раз повторювати. Також зрозуміло, яка для Америки користь з поїздок усіх цих людей. Відомий американський артист-комік Боб Гоп, як виходить із його телеграми, надісланої з Москви, один з небагатьох чужинців зрозумів, що тільки фасадну сторону вавилонської вежі комунізму вільно спостерігати людям з країн капіталізму. Також зрозумів він, очевидно, й істоту совєтської науки, написавши в тій телеграмі, що „тут, коли не вдасться вистрелити „спутніка", то вистрілюють ученого, який опрацював плян вистрелення".

Навряд чи в Кремлі, який домагається чимраз ширшого „культобміну" із Заходом, усім тим особам, що їдуть до З'єдинених Держав, призначається шпигунські завдання, як то логічно треба було б припускати. Шпигунів можна висилати й плодити іншими способами, а головна ціль, яку переслідує Москва „культобміном", має зовсім відмінний характер. Та й не наражала б вона на небезпеку успіхи „культобміну", доручаючи шпигунські завдання всім підряд представникам своєї науки і мистецтва.

Варто пригадати тут, що висловлені на Женевській конференції побажання дивним чином здійснюється лише на половину — на ту половину, яка вигідна тільки для Москви. На обмінові ідей, на їх вільному змаганні між Сходом і Заходом, яке пропонувалось на конференції, Москва зовсім не наполягає, і в договорі, підписаному в Вашинґтоні, нічого про це не сказано. Проте, Хрущов у зустрічах із західніми дипломатами не минає нагоди заявляти, що комунізм скорше чи пізніше затріюмфує в цілому світі.

Для чого Москві аж так потрібний „культобмін" у дивовижній формі, в якій він тепер реалізується?

Самозрозуміло, що кожна форма „співіснування" вигідна й потрібна Москві. Для уярмлених Москвою народів це може бути переконливим доказом, що вільний світ їхньою долею не цікавиться. Ну, а в очах азійських і африканських народів це має велике для Москви престижеве значення. Убивця, грабіжник і ґвалтівник, з яким загальноповажані громадяни провадять торговельні і інші трансакції — в очах громади, раніше чи пізніше, перестає бути злочинцем.

Але є ще й інша, чи не головніша причина, чому Москва з такою впертістю накидає світові свою „приязнь". Загляньмо в історію Росії. Ще перед царем Петром І, а найбільше за царювання Петра І, десятки й сотні „боярських дітей" виїжджали щороку до Західньої Европи „набиратися уму-розуму", переймати хитромудру німецьку штуку-науку. Стара Москва не жаліла грошей і людей на те, щоб „наздогнати" Европу.

Сьогодні Совєтський Союз, підстьобуваний Хрущовим, „наздоганяє" Америку по молоці, маслу і салу, і похваляється, що випередить її також в промисловості. За пропаґандивним галасом і за пишними декораціями пересічний американець не бачить совєтських закулісь. А там, за кулісами, за „спутніками" та люксусовими московськими й київськими „універмагами", переповненими найвибагливішим крамом — глибока нужда, непроглядні злидні, в яких ось уже сорок років борсається підсовєтський громадянин; там не то авта чи телевізора — там звичайної голки чи нафти до лямпи інколи цілий день треба шукати по порожніх крамницях. Колгоспне селянство, значить більшість підсовєтського люду, матеріяльно живе не ліпше, як американські піонери в 17 столітті.

І от сучасний американський спосіб життя, що природньо витворився на ґрунті американської соціяльно-політичної системи, спосіб життя, що його так старається оплюгавити совєтська пропаґанда в очах свого населення, пробує вона тепер перейняти, „освоїти" й пересадити до себе як уже трансформоване „досягнення соціялізму". Кремлівські диктатори напевно розуміють, що „спутніками" й балістичними ракетами, які літають попід небесами, потрясаючи уявою західніх европейців, не нагодуєш підсовєтське населення, не вгамуєш бажання краще жити. І якщо не дасться їм поліпшити життя широких мас, через постійну кризу в сільському господарстві, то бодай упривілейовані кляси, червоне дворянство хочуть вони ще більше прив'язати всіми тими телевізорами, холодильниками та іншими „американськими штучками" до режиму, який утратив під собою ідеологічне підложжя. Очевидно, на трансформований в СССР американський спосіб життя покладають кремлівські диктатори надії і в приборканні

(Закінчення на стор. 3-тій)

С. Гординський

УКРАЇНСЬКА ГРАФІКА

Виставка сучасної української книжкової графіки, що її в близькому часі влаштовують спільно Об'єднання Мистців Українців в Америці, Об'єднання Працівників Дитячої Літератури і Редакція журналу „Веселка", обіцяє стати першорядною культурною подією. Ще в 1956 р. частина експонатів цієї виставки була показана на окремій графічній виставці в Торонті, але для нюйоркської виставки вибрано з них тільки щонайкращі і доповнено низкою нових, так що показ дасть ретроспективний огляд сучасної української творчости від Нарбута до наших днів. Українська книжкова графіка — один з найживучіших секторів українського мистецтва, тісно пов'язаного з постійним зростом нашої книжкової продукції. Графікою цікавиться багато наших визначних мистців, віддаючи їй свій ентузіязм і працю. Це й зробило її мистецтвом живим і пробоєвим. Неодин з українських мистців розв'язував у своїх графічних творах проблеми нових мистецьких напрямків, наприклад, П. Ковжун ще 30 років тому займався конструктивістичними проблемами, що до них лише сьогодні доходять деякі провідні американські мистці, от хоч би Стюарт Дейвіс. Одночасно в графічній творчості куди більше як у малярстві відбилися оригінальні риси українського стилю, що постали з гармонійної сполуки традиції і передових напрямків нашої доби. На переломі 20-х і 30-х рр. українська графіка була, безперечно, найживучішим і наймодернішим сектором нашого мистецтва, що знайшло свій вираз у двох великих виставках графіки — харківській у 1930 р. і львівській у 1932-му. Через те й графіка не малою мірою впливала на українське малярство, допомагаючи йому переборювати реалістичні тенденції.

Юрій Нарбут у своєму до жалю короткому українському періоді творчости довів графічну лінію до надзвичайної, геніяльної мелодійности, яку можна прирівняти до мелодики української народної пісні. Такі його твори, як заставки для журналу „Мистецтво" з 1919 р. („Дівчина з серпом", „Жінка з дитиною", „Різьбар") — це речі, яким годі знайти паралелі в тогочасному світовому мистецтві. А втім, його значення вже давно інтернаціональне. Пригадується, що в 1929 р. передовий журнал французького мистецтва „Ль'Амур дель'Ар", критикуючи видані тоді французькі поштові марки, зрепродукував цілу серію значків Нарбута, як зразок високомистецької, ефективної і вповні модерної поштової марки. Цілий ряд виставок української графіки, що відбувся в період між двома війнами по столицях Европи, виробив українській графіці добре ім'я. Згадати б тільки виставки в Празі (1924), Брюсселі (1926), Берліні (в Державній Бібліотеці Мистецтва, 1933), Римі і Неаполі (1936), Варшаві й інших містах. Про українську графіку писали такі визначні мистецькі журнали, як берлінська „Ґебравхсґрафік" (також з англійським текстом для Америки), лондонський журнал „Студіо", чеський „Голляр", варшавська „Графіка" що видала спеціяльний український випуск з 41 репродукцією в 1932 р. В Москві, де умови були вільніші, як на Україні, російські мистці ще до 1934 р. робили спеціяльні сходини з доповідями про українську графіку закордоном. Відомий німецький мистецтвознавець Курт Глязер, пишучи про берлінську виставку, відзначав, що „навіть фахівці будуть здивовані силою й різноманітністю розсипаного в графічних творах національного елементу", а історик мистецтва Макс Осборн схарактеризував українську книжкову графіку одним словом: „блискуча!" В роки до останньої війни українські мистці виступали постійно й на американській (а, властиво, міжнародній) виставці графіки в музеї Лос Анджелесу, і не було року, коли б вони не діставали нагород чи почесних відзначень.

Запланована тепер виставка показує до двох сотень експонатів, але, очевидно, навіть ця значна кількість неспроможна розкрити всього багатства нашої графічної творчости. Особливо відчувається брак творів східньо-українських мистців 20-их рр., зате легко можна віджалувати брак сучасних мистців з УССР, твори яких в ілюстрації притримуються реалістичних тенденцій минулого сторіччя або ж є надто докладними наслідуваннями народних узорів кераміки, настінного розпису й гапту. Зате глядач матиме добрий перегляд творів, що постали вже на еміґрації. Тут є немало речей, позначених справжньою майстерністю і, при всій своїй модерності, зв'язаних стилево і духово з суто українськими мистецькими традиціями. Ті самобутні риси різнять українську графіку від інших сучасних, де часто надмірний техніцизм відбирає їм безпосередність відчуття і робить їх тільки вигадливими іграшками.

З нагоди цієї виставки буде виданий і спеціяльний вичерпний каталог, що залишиться для майбутнього тривалою пам'яткою діяльности українських мистців і видавництв. Сама ж виставка, треба сподіватися, своїм мистецьким рівнем буде витримана в дусі тих, що про них ми згадували вище, буде показом справжньої української культури.

К. Смовський
Генерал-хор. Армії УНР

МОЯ СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ

(Спогади)

(20)

Перший ешелон чорноморців вивантажився перед Мотовилівкою на полі, за кілометр від стації, бо на стації йшов гарячий бій. Вони мали наступати в напрямі сіл Плісецьке і Забір'я. Після того, як гетьманське військо під Мотовилівкою було розбите, Кіш, що перебував уже під селом Плісецьким, дістав зі штабу наказ діяти на лівому крилі Січових Стрільців в напрямку: Плісецьке-Забір'я-Гнатівка-Петрівська - Святошин і далі на Київ. З малими боями 19 листопада о год. 21-ій Кіш осягнув села Плісецьке й Забір'я. 20-го листопада проведено підготову до наступного бою, поповнено частини повстанцями і вислано у різних напрямках розвідку, бо було відомо, що ворог стягає сили до Борщагівки і Святошина.

21 листопада ранком 2-ий курінь, гарматна батерія і кінний дивізіон відбили село Ігнатівку і почали посуватися далі на Борщагівку, але за два кілометри на схід від Ігнатівки мусіли спинитися, бо ворог підтягнув свої резерви. В цьому бою чорноморці забрали в полон сотню сердюків-піхотинців і чоту гармат з кіньми. З цієї чоти розпочато формування 2-ої батерії. Коли сердюків запитали, чому вони стріляли до нас, вони відповіли, що хотіли були відступити без бою аж до Києва, але побачили нашу розвідку перед Ігнатівкою. У полон до нас вони боялися переходити, бо старшини-москалі казали їм, що повстанці всіх сердюків розстрілюють. А відступити до Києва вони не могли, бо за ними стояла офіцерська сотня з відділу ген. Кірпічова. Треба тут згадати, що кірпічовська дружина складалася виключно з офіцерів-москалів і таки найгірших малоросів. Це була найбільш антиукраїнська частина в Києві, яка все українське безпощадно нищила. Побачивши на крамниці вивіску написану українською мовою, кірпічовці заходили всередину і, погрожуючи пістолями, вимагали негайно її зняти. Також наказували усувати з вистав українські книжки. Навіть погруддя Т. Шевченка розбивали. Кирпічовці заявили сердюкам, що вразі вони рішаться відступати, то вони, кірпічовці, будуть стріляти з кулеметів. Пізніше сердюки дуже добре боролися в наших частинах проти кірпічовців.

Один підстаршина з полонених сердюків заявив нам, що до Борщагівки підходить ціла дружина ген. Кірпічова з гарматами, а в Святошині стоїть німецький курінь піхоти і артилерія, які теж будуть битися з повстанцями. Над вечір того ж дня підполк. Царенко з 1-им куренем змінив 2-ий курінь і дав наказ наступ на Борщагівку Петрівську припинити, а тільки виставити посилені чати.

О год. 21-ій розвідка принесла відомості, що в Борщагівці Петрівській і під Святошинським лісом стоять з кулеметами охоронні відділи Кірпічова, а в Святошині — німці. Отже, слова підстаршини-сердюка справдились. Решту сердюків, які відступили від села Ігнатівки аж до Борщагівки Петрівської, ворог пересунув, правдоподібно, як ненадійний елемент, до Борщагівки Софійської — проти правого крила чорноморців. Треба сказати, що від Ігнатівки на схід і північ аж до Києва скрізь були окопи й кільчасті дроти, приготовані ще під час війни з Німеччиною, які дуже утруднювали нашим відділам наступ.

22 листопада о год. 4-ій відділ вирушив на Борщагівку Петрівську і на Святошинський ліс. Відділ складався з 1-го куреня, кінного дивізіону (спішеного) та моєї гарматної батерії. Командиром був підполк. Царенко. В авангарді йшов сот. Палій з одною сотнею й гарматою, а решта батерії посувалася в середині головних сил. На Святошинський ліс наступав кінний дивізіон під командою полк. Міляшкевича (в січні 1919 р. був забитий большевиками під Конотопом). Для зв'язку з групою Січових Стрільців був висланий кінний рій. О год. 6-ій рано відділ з боєм зайняв Борщагівку Петровську і підійшов аж під Святошинський ліс, але кірпічовці відкрили сильний вогонь і наступ затримали. У козаків залишалося по яких 10 набоїв. Також обмаль було гарматних стрілен. Одначе Борщагівка Петровська залишилася в наших руках. В тому бою ми взяли в полон 7 старшин-кірпічовців. Наші втрати: командир 1-ої сотні сот. Палій тяжко ранений в праву руку, чотовий 1-ої сотні Микола Гринюк і 3 козаки забиті, 4 козаків ранено.

Від год. 7.30 до 8.30 на відтинку 1-го куреня було зовсім тихо. Ні кірпічовці на нас, ні ми на них не наступали. Забитих і ранених ми відправили до Ігнатівки.

У Борщагівці Петрівській штаб куреня розмістився в домі священика, запеклого москаля, який спочатку вітав нас як спасителів Росії, але коли довідався, хто ми, то відразу захворів. Ранком до штабу прийшло троє селян і звернулися до підполк. Царенка з запитанням, чи не потребуємо ми набоїв і стрілен. Царенко відповів їм, що ми вже давно пішли б у наступ, коли б ми мали потрібну кількість набоїв. „Бачите, — сказав він, — находять морози, а наше військо не має у що вдягнутися та взутися. Треба якнайскорше взяти Київ, може добровольці не встигли всього вивезти на Дін". І не минуло й пів години, як селяни почали зносити амуніцію. Дістали ми від них коло семи тисяч набоїв, 450 стрілен до польових гармат, 2 „Максими" і 3 „Люїси". Все це було в доброму стані. Коли ми запитали селян, де дістали вони зброю і набої, вони сказали, що одержали все це з Києва від добрих людей, а тримали у себе „для охорони української революції".

З гурту селян вийшов сивий дідок і звернувся до мене: „Пане старшино! Я теж маю трохи набоїв до гармат і хочу їх вам пожертвувати". Я взяв кількох гарматчиків і пішов з тим дідком. Він привів нас до комори і гукнув до своєї жінки: „Ану, старенька, відкривай но скриню та давай мішка, може на дні щось знайдемо". Пересипали з скрині борошно в мішок, дивимось, а там лежить аж 60 стрілен. Стара дуже здивувалася й запитала дідка: „Чому ж ти мені не казав, що там лежать пекельні машини?" Він лаконічно їй відповів: „Не все бабі треба знати . . .".

О год. 10-ій вранці на західній стороні Борщагівки Петрівської розпочалася кулеметна стрілянина. На північній частині теж чути було стрілянину, але рідшу. Це кірпічовці повели наступ на 3-тю сотню й кінний дивізіон, щоб оточити штаб куреня. З віддалі 1500 метрів я негайно відкрив з батерії гураґанний вогонь по наступаючих. Атака була відбита. Наші втрати: 4 стрільці і 3 гарматчики ранені. Підполк. Царенко викликав телефонічно до штабу командира 2-ої сотні пор. Симонова і дав йому наказ вислати розвідку на північ від Борщагівки Петрівської і до Святошинського лісу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Святкування Роковин Незалежности і Соборности та Шевченківське Свято

Українці м. Рачестеру гідно відсвяткували 40-ліття Незалежности і 39-ліття Соборности Українських Земель. Спільними силами більшости чинних організацій під патронатом Відділу УКК влаштовано в прегарній залі „Чембер оф Камерс" величаву академію.

Народу зійшлося понад 700 осіб, в тім коло 50 американців та кілька представників чужих націй. Свято відкрив голова Відділу адв. В. Андрушин. По винесенні прапорів та відспіванні американського гимну змістову промову про значення цього свята виголосив радн. П. Зубрицький.

Об'єднані хори (Укр. Національний Хор, хор СУМ-а і ОДВУ) під проводом інж. Матковського відспівали вдатно дві пісні: „Вкраїно Мати" і „Молитву та фінал з опери „Запорожець за Дунаєм". Солісткою була п. П. Якимишин. Слідувала промова англ. мовою адв. В. Андрушина, а по ній привіти американських гостей: заступника мейора, судді, декана Технологічного Інституту та голови нац. союзу церковних жінок. По тих привітах відчитано відповідні резолюції.

Опісля гурток Бандуристів при ОДВ відіграв та відспівав три пісні. По них вийшли на залю молоді танцюристки і танцюристи та вдатно відтанцювали три танці „Гонивітер", „Чумак" і „Верховина". Особливо „Чумак„ (Лялька) і „Верховина" вийшли добре.

З черги п-ні Яр. Зелез віддеклямувала вірш „22-го січня".

Об'єднані хори виступили ще раз під проводом В. Божика та відспівали „Льодолом" — Чуприники-Леонтовича і „Чи ми ще зійдемося знову" — Шевченко-Людкевич. Співом Укр. Нац гимну закінчено це свято. Чистий дохід коло 300 дол. є до диспозиції Централі УКК.

**

Шевченківське свято випало не так величаво, а це тому, що не було соборности! Хор СУМ-а відмовив своєї участи, а з хору ОДВУ співало лише кілька осіб (в тім соліст п-ні А. Парута і п. А. Стеців). Бандуристи мали їхати на свято до Шикаґо, не поїхали одначе, але і тут не брали участи в концерті. Свято почалось відспіванням американського гимну, почім Укр. Національний Хор (скріплений кількома співаками з ОДВУ) під проводом інж. Е. Матковського відспівав „Заповіт" Вербицького.

Опісля секретар Відділу мгр. Оглюк в кількох словах відкрив свято, а по нім виступив п. В. Пилишенко, який виголосив добре обдуману промову про життя та ідеї Шевченка. Слідуючою точкою була вдатна деклямація п-ні Л. Бохан, яка відтворила „Тополю".

Згаданий вище Укр. Національний Хор відспівав вдатно „Туман хвилями лягає" Лисенка і „Чи ми ще зійдемося знову" Шевченка-Людкевича. Солістами в тій другій пісні були п-ні А. Парута і п. А. Стеців (з хору ОДВУ).

Слідувала сценічна картина (4-та дія з драми „Мати-Наймичка" (Шевченко Кропивницький), яку попередив пролог, виголошений п-ою М. Крамарчук. Режисерувала п-ні Люся Барвінок - Карабіневич, участь брали: п-ні Яр Зелез і Ст. Лаба та панове М. Вибюк і В. Бохан. Аматори вив'язалися добре із своїх роль, на вирізнення заслугує гра п-ні Яр. Зелез (мати) та характеризація п. М. Бабюка (батько).

Свято закінчено співом українського народнього гимну. Над влаштуванням та справним виведенням згаданих імпрез найбільше потрудились голова Відділу УКК адв. Андрушин та його дружина, містоголова інж. Левицький і секретар магістер Оглюк. Другому містоголові проф. Гадзінському належить заслуга винайдення залі на академію 22-го січня.

П. Зубрицький

ФІЛІЯ УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНОЗНАВСТВА В НЮАРКУ

повідомляє, що в п'ятницю, дня 28-го березня ц. р. в залі Українських Комбатантів, Белмонт Евню 9, відбудеться 4 цикл викладів, з такою програмою: проф. д-р Кость Кисілевський: Вступ до українського мовознавства; проф. Микола Величківський: Економіка України; проф. Іван Вербяний: Земні скарби України. Виклади починаються в 5-ій год. по пол. Вступ на них вільний.

Гіббінґ, Міннесота

Відзначення 40-річчя Самостійности України.

Містечка Ґіббінґ і Чізголм лежать на звісній Мезабі Айрон Рендж, — це рудокопний дистрикт, де живе коло сотні родин зі старої іміграції і десятки родин новоприбулих. Є тут греко-кат. церква, а в Чізголмі є маленький Відділ УНСоюзу. Сумно одначе представляється тут українське громадське життя, бо громада малосвідома і майже не інтересується нашими справами і потребами. Та декілька громадян не закладають рук, не вдоволяються тутешнім станом. Завдяки активності серед американців зуміли вони проти всіх неприхильних до української справи елементів обстояти справедливість української проблеми і з'єднали собі серед американців багато тихих приятелів України.

Доказом цього є надруковані в двох місцевих газетах статті на українські теми.

Редактором Ґіббінґ Дейлі Трібюн є п. Джордж Фішер, людина старша, розумна, але дуже консервативна. Його погляди щодо України були все по лінії синдикованої америк. преси, себто помістив в своїй газеті (30,000 накладу) якусь проукраїнську статтю дуже обережно і з великим ваганням. Статтю нашого молодого науковця п. Юрія Пундика тепер помістив без довгих вагань..., але в колюмні „Овпен Форум". Натомість можемо похвалитися успіхом у відносинах до „Фрі Пресс", що виходить в Чезголмі накладом 15,000 два рази тижнево. Редактором і видавцем „Фрі Пресс" є панна Веда Поніквар — словінського походження В 1953 р. була вона президентом міської бібліотеки в Чізголмі і тоді підписаний звернувся до Управи бібліотеки з просьбою, щоб в бібліотеці заложити англомовний відділ книжок виданих УНСоюзом в цілі поширювання правди про Україну. Вона тоді цьому рішуче спротивилася. Підписаний не здавався і по довгих коров одах і інтервенціях в визначних місцевих американців добився того, що закуплено засобами бібліотеки 10 книжок в книгарні „Свободи", які довгий час пишалися на видному місці в бібліотеці. Як звичайно, справедлива справа в Америці, де існує „чесна гра", — „перемогла".

Якийсь час з п-ною Поніквар ми не здоровилися, а з часом „гнів і ненависть" проминули, вона оцінила мої інтенції і ми стали добрими приятелями.

Коли я приніс цим разом статтю п. Пундика, вона взяла її з ентузіязмом і негайно помістила.

Значить, що під впливом справедливої української справи, молода, згл. наймолодша редакторка в цілій Міннесоті, як її зве американська преса, стала кращою американкою, а це вже певне досягнення і для Америки.

Інж. Володимир Березюк.

Пасейк, Н. Дж.

Свято Жінки і Героїні.

Гідне звеличування національних героїв, це одна з прикмет високої культури народу. Це доказав ділом новозаснований 70 Відділ СУА в Пасейку, готуючись поважно до свята Жінки - Героїні, яке відбуто 2 березня ц. р. у вщерть виповненій публікою залі пасейської української параф. школи св. Миколая. Свято пройшло величаво. Його відкрила коротким словом голова Відділу п-ні О. Свистун, заявляючи між іншим: „Ми прийшли, щоб не тільки вклонитися постатям наших героїнь, але теж наснажитись їхнім духом в неустанному нашому змаганні за волю".

Опісля на тлі гарно оформленої сцени проходила програма свята, якої точки заповідала культ. - освітня референтка п-ні Д. Колатало.

В першій частині програми були деклямації союзанки п-ні М. Мартинюк і сумівки М. Палюх, гимн СУА — відспіваний новоствореним хором 70 Відділу та святочна доповідь п-ні М. Баканець. В доповіді прелеґентка вивела славні постаті наших героїнь, що своїми чинами і посвятою приспішували наростання нових періодів передовсім найновішої історії

Другу частину програми почато інсценізацією, у виконанні місцевих союзанок пп.: О. Свистун, Я. Дяченко і пластунок: О. Медвідь, М. Кулик і Т. Площанської. Опісля виступила п-ні І. Кононів, проспівавши з чуттям „Засумуй трембіто" і „Заквітчали". Помітне враження від виступу п-ні І. Кононів поглибила ще й проспівана місцевим хором СУА повстанська пісня „Зірвалася хуртовина".

Коли затихли останні акорди повстанської пісні, вийшла з кінцевим словом М. Стефанів, закликаючи громаду поглиблювати культ наших героїнь, який повинен створити з нас нерозривну бойову спільноту в боротьбі за визволення українського народу. Співом гимну „Не пора" закінчено свято. М. С.

Збори філії ОДУМ

2-го березня ц. р. відбулися загальні річні збори філії Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) при православній Церкві. На зборах було присутніх близько сорока осіб української молоді та гостей з-поміж старших громадян, які цікавляться життям нашої молоді і їй помагають як в культурно-виховавчій праці так і в організаційній.

Для ведення зборів обрано президію: голова — Іван Кучер та секретар — пані Олена Прядка. Зважаючи на кількість присутніх і хід зборів, можемо сказати, що наша молодь виявляє великий інтерес і бажання працювати організаційно для добра нашої національної справи. Розвиватися в національній культурно-освітній ділянці і в спортовій, та брати активну участь в релігійному житті.

Після звітности старої Управи, Контрольної Комісії та дискусій над звітами, обрано нову Управу філії, в яку увійшли: Голова — П. Величко, заступник голови — п. Головатенко (він також і культ-освітній реф.), секретар — Ів. Кучер, фінансовий реф. — П. Войнов, організаційний реф. — С. Корнійчук, жіночий реф. — пані Олена Прядка. До Контрольної Комісії обрано: М. Юрченюк — голова, В. Булига і Ів. Ющук — члени.

При закінченні Зборів новобраний голова філії п. Величко дав обіцянку працювати для добра філії і всі ті недотягнення, які мала в своїй праці стара Управа, будуть виправлені.

І. К.

Концерт братів Марко і Роберто Сорізіо

(Замість рецензії)

16-го березня ц. р. довелося мені бути в Тавн Гол на концерті братів Марка і Роберта Сорізіо.

Програма концерту складалася з багатьох різноманітних камерних і оперових творів композиторів: Фрескі, Шумана, Форе, Бойто, Верді, Вольфа, Меніно та інших, які брати Сорізіо майстерно виконали як в солях так і в дуетах.

Відзначаючи цікаве виконання Робертом Сорізіо (бас-баритон) низки творів, особливо арії з оп. „Макбет" (Верді), де він показав себе з найкращого боку як інтерпретатор і вокаліст, поспішаю сказати кілька слів про його брата Марка, що йому належала в цьому концерті домінуюча роля.

Марко Сорізіо (тенор) має більш ніж добрий голос надзвичайно гарного тембру. В ньому відчувається ніжність сповнена непереможними чарами, властивими тільки великим італійським співакам. Але до його голосу треба призвичаїтись, бо якщо Марка Сорізіо можна сміло назвати тонким майстром меца-воче і нюансу піяно — то з другого боку йому не вистачає те, що має його брат Роберто, а саме метальового звучання бодай при нюансі форте.

Маркові Сорізіо більше вдалися, саме ті речі, які побудовані на нюансі піяно або піяніссімо, як напр. „Місячна Ніч" Шумана, що була відспівана ним знаменито.

Не менше майстерности показав Марко Сорізіо і у виконанні португальських і мексиканських пісень.

В другому відділі були дуже приємні дві точки, це виконання творів українських композиторів в українській мові. Виконано „Осінню пісню" — Георгія Майбороди, на слова Володимира Сосюри, і „Гірку весну„ — Миколи Фоменка на слова Євгена Маланюка. Обидві ці речі виконані з вокальною майстерністю. Щоправда, часто недосконала українська вимова співака заважала дещо сприйманню.

Мені не дуже зручно писати оцінку про концерт, де виконувався мій твір, але поперше я пишу не рецензію а лише враження від концерту, а подруге з всією щирістю мушу сказати, що виконання „Гіркої весни" (вперше виконала цей твір Ізабелля Орловська на 60-річному ювілеї автора цих слів) показала, що п. Сорізіо глибоко відчуває зміст виконуваних творів. Об'єктивність вимагає сказати, що як весь концерт взагалі, так і (особливо) твори українських композиторів, дуже тепло були прийняті численною авдиторією.

Співаки мали великий успіх в чому, між іншим, не мало зобов'язані мистецькому, чутливому супроводові досвідченого піяніста - акомпаніятора Фріца Крамера.

Микола Фоменко

Концерт струнної оркестри ім. Нестора Нижанківського

(II абонаментовий концерт УМІ)

В суботу, дня 29-го березня, о год. 8-ій вечора в залі Джуньйор Гайскул при Евню Б (між 5—6 вул.) в Ню Йорку відбудеться Концерт Струнної Оркестри ім. Н. Нижанківського під диригуванням Ігоря Соневицького при співучасті піяністки Марти Шлемкевич, студентки УМІ. В програму входить: Увертюра до опери „Алькіна" Гендля; „Струнний квартет ч. 5 Г-дур" В. Костенка і відомий твір Вебера „Запрошення до танцю".

Побільшений склад оркестри й особа диригента дають запоруку прослухати вже згадані твори у високомистецькому виконанні. Метою Українського Музичного Інституту є теж знайомити українське громадянство зі своїми найкращими студентами, як майбутнім музичним аванґардом, а студентам давати можливість до поважних і відповідальних виступів.

Марта Шлемкевич, студентка УМІ 2-го року вищого курсу (кляса проф. Романа Савицького) виконає: Баха — Концерт д-моль для фортепіяну і струнного ансамблю; В. Варвінського — прелюд е-моль і Н. Нижанківського — Прелюд і Фуґа на українську тему.

Треба сподіватись, що українське громадянство своєю численною участю підтримає молодих адептів музичного мистецтва і тим самим заохотить їх до дальшої інтенсивної праці.

Меланія Байлова.

● **Демократичний сенатор** з Оклагоми А. С. Майк Монроні заявив, що дворазовий демократичний кандидат на президента ЗДА Адлей Є. Стівенсон не буде вже третій раз кандидувати. Як можливих демократичних кандидатів на президента, Монроні назвав Гюберта Гомфрі з Міннесоти, Джана Ф. Кеннеді з Массачусетс і Альберта Гора з Теннессі.

Виставка рисунків Відберґса

Група українських мистців уряджує виставку рисунків С. Відберґса (народ. 1890 р.), чільного лотиського графіка. Ця виставка дає в основному перегляд творів мистця датованих 1957—58 рр. Хоча мистець робив і робить ужиткову графіку (екслібріс, обкладинка, заставка, ілюстрації, фірмові значки і п. п.), його головне зацікавлення спрямоване на проблематичне мистецтво; лише твори з цієї галузі зібрані на цій виставці.

Відберґс працює чорно-білими засобами мистецького вислову, точніше — тушею і пером. Обмежуючий і зв'язуючий фактор техніки, що концентрується виключно на ефектах площинних і лінеарних варіяцій, розроблений в мистецтві Відберґса до багатозвучної скалі образового вислову Розуміючи скромність свого матеріялу, він у своїх композиціях орудує ним віртуозно, творячи несподівані відношення пропорцій чорно-білих площ в поєднанні з іншим творчим компонентом — лінією. Формальне випровадження твору, його композиційна структура займає в увазі і розважаннях мистця примарне місце, хоч варто відмітити намагання Відберґса використати всі творчі даності вибраного матеріялу і техніки для підкреслення і поглиблення ідеї сюжету. На певних творчих етапах помітне навіть перебільшення ваги сюжету. З цього етапу, наприклад цікавий цикл „Гарлем вночі", що являється графічним репортажем. На цій виставці щось з цього, як і взагалі з попередніх творчих етапів, буде в міру можливого показане (його твори зберігаються переважно в музеях скандинавських і балтійських країн), але основою виставки є найновіші твори мистця з 1957-8 рр. (понад 50 рисунків). Коли цикл „Гарлем вночі" засадничо є задуманий в дусі репортажу, новіший цикл „Нюйоркський пейзаж" виходить поза ілюстративність, поглиблений думкою з символічно - магічної сфери.

Відберґс кінчав студії в Петрограді, 1925 року був нагороджений золотою медаллю на Інтернаціональній Виставці в Парижі. Він теж провадив рисунковий кабінет в міському музеї в Ризі. В році 1942 в одному ризькому видавництві вийшла його добре зредаґована монографія з текстом О. Ліпінса. Автор тексту відмічає між іншим теж впливи Юрія Нарбута на молодого (в той час) мистця. Особисто від п. Відберґса довідуємось, що наш відомий графік, в той час впливовий в культурних кругах Петрограду, допоміг йому (фартуючому адептові) дістатись в круги видавців і редакторів, замовців ужиткової графіки.

Тиставка аранжована групою українських мистців, відбувається в Українському Народному Домі в Ню Йорку.

Ю. Соловій.

„КУЛЬТОБМІН" З ДИЯВОЛОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

розгойданих настроїв молодого покоління.

Напевно жадного українського історика, мовознавця чи взагалі україніста до Америки на „культобмін" не випустять, щоб не побачив світ, у якому жалюгідному стані перебувають на Україні ці науки. А що й казати про представників інших наук на Україні, які тотально русифікується, які всі вкупі творять там тепер єдину російсько-совєтську науку. Натомість Москва буде широко використовувати українські пропаґандивні кінофільми, театр, балет з танцюристами в українських строях, які співають російські пісні, і інші мистецькі ансамблі, щоб переконати вільний світ, як то геніяльно розв'язано в СССР національне питання. А на „капіталістичному ярмарку" все розкуплять. І, наприклад, на сцені Метрополітен опери в Ню Йорку 500 співаків і танцюристів з київського ансамблю „Дружба" напевно матимуть імпозантніший вигляд як 20-25 кобзарів з капелі ім. Т. Шевченка, які вдень працюють по фабриках, а вечорами плекають українське мистецтво.

В совєтському „культобміні" треба розрізняти пропаґандивну і практичну сторони. Першу представлятимуть артисти, співаки, музики, здобуваючи симпатії американців для совєтського режиму „чистим, аполітичним мистецтвом". А друга сторона культобмінної медалі — це чорна хмара спритних, нахабних і влазливих „боярських дітей", завдання яких цілком конкретне: визбирати в Америці і вивезти до Совєтського Союзу все те, що може придатися для скріплення рабського режиму, що може бути зужите для дальшої будови комунізму.

Чи не вигідніше це для Москви, як холодна війна з непевними в ній успіхами?

В. С-ко

В першу річницю смерти нашої Найдорожчої і Незабутньої Мамі, Бабусі й Прабабусі

бл. п. Олени з Лушпинських КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

вдови по бл. п. о. Маріяні,

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в ПОНЕДІЛОК, 31-го БЕРЕЗНЯ 1958 р., о 7-ій год. рано, в церкві св. Юрія, в Ню Йорку, на яку Рідних і Приятелів запрошують

ДІТИ, ВНУКИ І ПРАВНУЧКА

ПОДЯКА

У глибокому нашому смутку повідомляємо наших Рідних й Знайомих, що, з Волі Всевишнього, по короткій недузі, відійшов від нас у вічність, дня 13-го березня 1958 року, НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО й БРАТ

бл. п. Евстахій КОВЧ

на 62-му році свого тернистого життя

кол. учасник Визвольних Змагань, старшина У. Г. Армії.

Похоронні обряди відбулись дня 17-го березня 1958 р., з української кат. церкви св. Йосафата, на кат. цвинтар Holy Sepulchre Cemetery в Рочестері, Н. Й.

В невимовно болісному нашому жалю висловлюємо нашу щиросердечну подяку ВПреподобному Отцеві пароxові Николаєві Волянському за відправлення Парастасу в похоронному заведенні, а ВПреподобному Отцеві Ст. Городецькому за похоронні відправи й посвячення гробу.

Дякуємо Установам й Приятелям за зложення вінків й за Служби Божі, жертвовані за спокій душі Покійного.

Дякуємо усім Тим, що були з нами в горем насичений час, в смутку й печалі й висловили нам устно чи письмо співчуття жалю — складаємо наше щире сердечне Спасибі.

Дякуємо усім Тим, що взяли участь у похоронах й відпровадили Покійного на місце вічного спочинку.

Дякуємо Рідним й Приятелям за винесення домовини.

Хай Всевишній з висоти небес Вам Усім стократно нагородить.

Дякуємо похоронному заведенню п. Павла Герріс в Рочестері, за чесну й солідну обслугу.

Горем прибиті:
ЛЮБОМИРА — дружина
ХРИСТЯ — донька
ОЛЬГА НАКОНЕЧНА,
НАТАЛІЯ ЧУЖАК — сестри
й Рідня

ЗАКЛИК

У зв'язку з виданням ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ пропонується кол. старшинам і стрільцям цієї армії, присилати свої знімки поможности в однострою разом зі своїм коротким життєписом.

По виробленні кліші неушкоджені знімки повернеться негайно власникам, а кліша буде поміщена в Історії У. Г. А. — Знімки приймається до 15-го квітня ц. р., а висилати на руки видавця, на таку адресу:

D. MYKYTIUK
386 Selkirk Avenue Winnipeg, Man., Canada

Науковці заперечують відсутність органічного життя на Марсі

Вашингтон. — Окреме Крайове Бюро, яке досліджувало справу людського життя на пляністі Марсі, стверджує у своїому звіті, що на Марсі може бути подібна до земної атмосфера, але вона є за рідка, щоб в ній могла жити людина. Дослідники вживали дуже чулих і докладних інструментів, але не могли ствердити, що на Марсі є потрібний до життя кисень або вода в повітрі, що оточує Марс. Науковці досліджують плянету Марс, бо вона найближча після Місяця до того, щоб нею цікавилися астрономи. Летунство вже тепер вивчає здібність жити людині в таких повітряних умовинах, які панують на тій пляніті. Дані про умови на Марсі збирали науковці в 1956 р., коли Марс був віддалений тільки на 35,000,000 від Землі. — Звіт не цікавиться справою можливости примітивних форм життя на тій пляніті.

Німецькі соціялісти погрожують генеральним страйком

Бонн. — Німецькі соціял-демократи перенесли кампанію проти озброювання нової зах.-німецької армії атомовою зброєю з парляменту, де вони програли цю справу, на вулицю. Їх лідер, д-р Еріх Олленгауер, заявив на масовому зібранні в минулу неділю, що „мусимо діяти не тільки на таких зібраннях, як це, але також у генеральному страйку". Німецькі соціял-демократи сподіваються дістати в цій своїй акції підтримку й від Федерації Професійних Спілок і від Євангелицької Церкви, — всі ці три чинники проповідують пацифізм, незалежно від факту існування на Сході узброєних від стіп до зубів Совєтів. Демагогічно-пацифістична кампанія соціял-демократів та церковних протестантських кіл в Німеччині йде під гаслом „Боротьба проти атомової смерти!" Д-р Гайнріх Фоґель, член Синоду Євангелицької Церкви, таврував на масовому вічі канцлера Аденауера і військового міністра Франца Й. Штравса за їхнє становище в справі атомової зброї для німецької армії. Він закидав їм, що вони „погані християни", коли підтримують зброю „для масового винищування людей". Ні один із тих промовців не згадував, чи „добрими християнами" є Хрущов і його імперіялістична кліка, яка накопичує атомово-водневу зброю, задля знищення Заходу, і чи можна покладатись на миролюбивість большевиків.

У Франції зростають шанси генерала де Ґоля

Париж. — Теперішній фр. уряд Фелікса Ґаяра, який спирається на коаліції соціялістів, центрових народних республиканців і право-націоналістичних „незалежних", може в кожній хвилині впасти, бо між соціялістами й націоналістами існує суперечність поглядів на дальшу політику в північній Африці, супроти Альжиру й Тунісії. Коли ж цей уряд впаде — буде неможливо скласти наступний, опертий на будь-яку нову парляментарну більшість. В цій ситуації може або прийти до влади колишній післявоєнний голова держави генерал де Голь, що його політичної програми ніхто тепер не знає, з небезпекою вибуху комуністичних заворушень, або буде треба розв'язати парлямент і розписати нові вибори з перспективою, що при існуючій виборчій ординації і конституції — новий парлямент не буде кращий. Французькі газети обмірковують цю ситуацію і наводять приклади, як трудно балансувати прем'єрові Ґаярові поміж партіями. Формально його підтримують, та фактично кидають під ноги колоди. Всі бояться приходу до влади ген. де Голя, але водночас один другого страшить де Голем, погрожуючи своїм виходом з урядової коаліції. Так коментують останню сумнівної вартости перемогу прем'єра Ґаяра, який в минулий вівторок дістав нове вотум довір'я в парляменті.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Сен. Бриджес проти „палацової ґвардії"

Вашингтон. — Визначний республіканський сенатор, сеньйор між республіканськими сенаторами і голова Республіканської Політичної Комісії в Сенаті Стайлес Бриджес заявив, що в Білому Домі великий вплив має „палацова гвардія", яка не допускає всіх відомостей до президента Айзенгавера. Сенатор Бриджес сказав, що Президент виявляє на конференціях із республіканськими провідниками в Конґресі „блискучий, проникливий і меткий" ум, але коли він робить свої рішення, не маючи зв'язків із членами Конґресу, тоді він є зле інформований, бо „палацова гвардія" не допускає до Айзенгавера тільки інформацій, скільки треба. Сенатор не назвав тих осіб, які належать до тієї „палацової гвардії".

Новий хор „Трембіта"

Хоч Дітройт мав щастя гостити в себе наших визначних диригентів, однак досі не вдалося зорганізувати одного репрезентативного хору на міру нюйорської „Думки". Всі проби в цьому напрямі розбивалися звичайно з партійних, особистих, групових чи інших амбіцій, або прямо з байдужности хористів чи щоденних труднощів. У висліді — замість одного репрезентативного хору з направду найкращим диригентом, мали ми кілька хорів, з яких жоден не потрафив здобути собі загального признання громади.

Та все ж таки любителі пісні і музичного мистецтва не покидали думки про один репрезентаційний хор, зложений з найкращого голосового матеріялу нашої Метрополії. І здається, що їхні зусилля увінчалися успіхом. Новий хор „Трембіта", що начисляє нині 45 співаків — виразно претендує бути тим репрезентативним хором без будь-якої партійно-політичної закраски, за яким тужила місцева громада. А зібрати в Дітройті 45 співаків, навчити їх хорової дисципліни, наповнити їх серця любовю до рідної пісні — це не легка справа. Вже хоч би розкинення міста і віддалі, які приходиться поборювати, щоб зібрати любителів пісні в одному місці, мусіли відстрашувати не одного диригента. Коли додати до цього всілякі інші труднощі, як різний час праці поодиноких співаків і самого диригента, різні політично-партійні переконання співаків і т. п. — здавалося б, що таки шкода братися за діло організування хору і рахувати на скорий успіх. Та однак всі ці труднощі вдалося побороти ентузіястам хорового мистецтва і заанґажованому ними диригентові п. проф. Кирилові Цепенді. Цей молодий абсольвент віденської консерваторії своїм тактом та серцем, повним любови до нашої пісні, потрафив ужити всі свої фахові кваліфікації, щоб в досить скорому часі поставити хор готовий до виступу. І коли на святі Соборности 22-го січня побачили ми на сцені 45 співаків, які репрезентують співацьку еліту нашого міста, ми подивляли не лишень одностайну зверхню форму строю співаків (всі прибули в смокінґах — а їхній диригент у фраку) — але теж зіграність голосів і мистецький рівень, вищий чим пересічний. Перший виступ хору „Трембіта" публіка прийняла з одушевленям. Та все ж таки управа хору і його диригент не мали спокою і певности, чи можуть вони виступати з хором перед ширшою навіть чужою публікою. Щоби дістати таке загально-громадське і фахове „пляцет", управа хору впала на досить оригінальну ідею зробити генеральну пробу перед представниками нашого зорганізованого життя та перед фаховими критиками. Опінія одних і других мусіла бути позитивною, бо після цієї проби хор рішився на перший великий публічний виступ, який відбувся в неділю 2-го березня в Дітройт Інститут оф Артс.

Д-р Володимир Чаве

ДОМАГАЄТЬСЯ $779,500 ВІДШКОДУВАННЯ ЗА СМЕРТЬ ЧОЛОВІКА, СПРИЧИНЕНУ КУРЕННЯМ

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Вдова Вікторія Ляртіґ заскаржила дві тютюнові фабрики до суду за те, що її чоловік помер на пістряка легенів, якого набрався, курячи цигарки тих фабрик. Вона домагається відшкодування у висоті 779,500 дол., бо її чоловік був би жив, коли б був не курив цигарок фабрик Ліґґет енд Маєрс і Р. Дж. Рейнолдс Ко. В суді ведуться переслухання свідків. Представники фабрик заявляють, що не є доведене, що курення цигарок спричиняє пістряка легенів.

Посмертні Згадки

МАРІЯ ЛЕВЧИК, членка Б-ва св. Володимира, Відд. 65 УНСоюзу в Елизабеті, померла 25-го лютого 1958 р., на 75 році життя. Покійна нар. в с. Дальова, пов. Сянік, Зах. Україна. До Б-ва і УНСоюзу вступила в 1922 році. Покійна була дружиною був. гол. касира УНСоюзу, бл. п. В. Левчика. Полишила в смутку 6 замужних доньок, Марію, Анну, Параскевію, Юстину, Ольгу і Еленору, одного сина Івана, невістку Ольгу, 11 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся 1-го березня, при участі Родини, Знайомих і Членів Б-ва, з дому жалоби до укр. кат. церкви св. Володимира, а опісля на кладовище Rose Hill Cemetery, Linden, N. J. — В. Й П!

А. Смит, секр.

ПАВЛО РЕПШАК, довголітній член Т-ва „Українська Січ", Відд. 59 УНСоюзу в Бриджпорті, Конн., помер, 5 березня 1958 р., по тяжкій і довгій недузі в Ветеран Госпітал Вест Гейвен, Конн., на 45 році життя. Покійний нар. 1912 р. в м. Мікес Рак, Па. Полишив у смутку дружину Марію і сина Роберта. Похорон відбся 8-го березня 1958 року, з пох. заведення до українсько прав. церкви, а опісля на цвинтар св. І. Хрестителя в Стратфорді, Конн., при участі Родини, Членів Т-ва і Знайомих. — В. Н. П!

М. Галькевич, секр.

ТАРЗАН, ч. 4033. Він не є приятелем!

TWO HUGE BULL APES LUMBERED OVER TO TARZAN, FURIOUS AT HIS SUDDEN INTRUSION.

THEN THE OLDER APE PAUSED, RUMBLING, "I KNOW HIM, GOLAR. HE IS MIGHTY FIGHTER—FRIEND!"

BUT GOLAR WAS IN THE PRIME OF LIFE, EAGER TO EXPRESS HIS MASSIVE STRENGTH. "HE IS TAR-MANGANI — I KILL!"

Dick Van Buren
7-14-4033

Два великі мавп'ячі самці зблизилися до Тарзана, розлютовані його наглим втручанням.

Старший з них спинився і оюд є ... знаю! Це могутній борець... приятель..."

Але Голар, самець у розквіті життя, хотів виявити свою могутню силу: — Це тарман-ґані... Я його вб'ю!